

Zijne excellentie staatssecretaris van
Justitie en Veiligheid
Dhr. E. van der Burg

cc. aan de staatssecretaris van
Koninkrijksrelaties en Digitalisering

Behandeld door	Datum	28 april 2022
Doorkiesnummer	Ons kenmerk	
E-mail	Onderwerp	Zienswijze gemeenten op wetsvoorstel vaststellingsprocedure staatloosheid
Bijlage(n)	Verzonden	28 april 2022, verzonden via e-mail
Uw kenmerk		
Uw brief van		B j antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte Staatssecretaris heer Van der Burg,

U heeft op 4 maart jl. de consultatie voor het wetsvoorstel vaststellingsprocedure staatloosheid met het conceptbesluit evidente staatloosheid geopend. We ondersteunen van harte de vaststelling van het wetsvoorstel en de instelling van een landelijke rechtbank voor de vaststellingsprocedure staatloosheid. Tegelijkertijd hebben we grote zorgen over het 'besluit evidente gevallen' dat ook voorligt ter besluitvorming. Het besluit geeft een dusdanige inperking van de ruimte van de gemeente bij de registratie van staatloosheid, dat het lastig wordt om maatwerk te kunnen leveren. Bovendien staat het in onze ogen haaks op de visie van een overheid die dicht bij de inwoner staat en handelt. De lijn die we als Rijk en gemeenten voor de toekomst juist voor ogen hebben.

We reageren namens de gemeenten Amsterdam, Almere, Den Haag, Groningen, Rotterdam, Tilburg en Utrecht, op uw wetsvoorstel. Wij roepen u op om in het Besluit Evidente Staatloosheid ruimte te laten voor de menselijke maat, door het toevoegen van situaties waarin de gemeenten zelf de staatloosheid vast mogen stellen toe te laten. De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) gaat in een aparte brief inhoudelijk diepgaander in op het besluit.

We achten het cruciaal dat het wetsvoorstel m.b.t. de vaststellingsprocedure op korte termijn wordt aangenomen, zodat juridische vaststelling van staatloosheid via een landelijke rechtbank plaats gaat vinden. Deze rechtbank kan verdergaan met de vaststelling dan onze afdelingen Burgerzaken in het kader van de wet BRP. Zo krijgen burgers mogelijk meer kans op een registratie als staatloos in de BRP bij het ontbreken van documenten. De uitspraak van de rechter, kan dan als brondocument worden beschouwd bij de registratie in de BRP.

Echter met de vaststelling van de wet, wordt tevens uitvoering gegeven aan het "Besluit Evidente Staatloosheid". Dit besluit bevat een limitatief en beperkt aantal situaties, waarin een gemeente nog de mogelijkheid heeft om staatloosheid, buiten de vaststellingsprocedure van de rechtbank, zelf vast te mogen stellen. Het gaat hier dan om gevallen waarbij sprake is van 'evidente' staatloosheid. De inperking houdt in dat met het aannemen van het wetsvoorstel staatloosheid, buiten de evidente gevallen, niet meer uit de nationaliteitswetgeving mag worden afgeleid, maar moet de burger altijd

Burgemeester en Wethouders

Datum 28 april 2022
Ons kenmerk

procederen. Dit betekent dat de gemeente de burger in de meeste gevallen zal moeten doorverwijzen naar de rechtbank. Dit heeft grote consequenties voor de inwoner die staatloosheid wil aantonen, die op kosten wordt gejaagd en voor je het weet te maken heeft met langlopende procedures bij de rechtbank.

We willen de lokale uitvoeringsruimte behouden, zodat we, samen met ketenpartners, mensen kunnen ondersteunen, die moeite hebben met het aantonen van hun nationaliteit of staatloosheid en zorgen dat we op lokaal niveau blijvend maatwerkoplossingen kunnen bieden. Zo is er een landelijke expertgroep sinds 2020 actief waarbij aantal gemeenten voortouw nemen en, in afstemming met cruciale ketenpartners en belangenbehartigers een aanpak ontwikkelen om inwoners te kunnen helpen. Deze expertgroep heeft tot doel om:

- een netwerk te creëren van experts die, samen met het adviesbureau van de NVVB, gemeenten kunnen ondersteunen,
- het goed begeleiden van mensen die hun nationaliteit of staatloosheid willen aantonen;
- het opbouwen van kennis rond complexe dossiers,
- het goed informeren van inwoners.

We roepen u dan ook op om t.a.v. het besluit evidente gevallen juist de ruimte op te blijven zoeken en samen met gemeenten, die nu vertegenwoordigd zijn in de landelijke expertgroep, zoveel als mogelijk op lokaal niveau staatloosheid te kunnen blijven registreren als dit evident blijkt uit documenten, het betreffende nationaliteitsrecht of een mededeling van de IND. De lijst zou dan ook niet limitatief moeten zijn, maar ruimte en de mogelijkheid moeten bieden om nieuwe situaties aan te dragen die een bijdrage leveren aan het leveren van maatwerk voor gemeenten.

Zo versterken we de uitvoeringskracht op lokaal niveau en zorgen we er gezamenlijk voor dat we de menselijke maat dicht bij de burger blijven organiseren. De situaties die we niet lokaal kunnen oplossen, verwijzen we door naar de rechtbank die meer bevoegdheden heeft dan de gemeenten.

Hoogachtend,

mede namens

Burgemeester F. Halsema gemeente Amsterdam

Wethouder F. de Jonge gemeente Almere

Burgemeester J. van Zanen gemeente Den Haag

Burgemeester K. Schuiling gemeente Groningen

Wethouder A. van Gils gemeente Rotterdam

Wethouder E. Lahlah gemeente Tilburg

Burgemeester S. Dijkzma gemeente Utrecht

Wethouder Maatschappelijke Ondersteuning

Asiel en Integratie

Gemeente Utrecht